

EURÓPAI
TÖRTÉNELEM HÁZA

Kérdések és válaszok a projektről

Miért van szükség az Európai Történelem Házára?

Az Európai Uniót létrehozó, évtizedeken át tartó folyamat nagymértékben befolyásolta azt, hogy az európai országok hogyan szerveződnek és hogyan kormányozzák magukat, ez idáig azonban nem létezett olyan múzeum, amely ezt a folyamatot szélesebb történeti összefüggésbe helyezi, egybegyűjtve és egymás mellé helyezve a különböző európai országok és népek egymástól eltérő tapasztalatait.

Eltűnően van az a generáció, amely miután átélte a 20. század tragédiáit, belefogott az Európai Közösség felépítésébe. Ezért itt az ideje, hogy közérthető módon a szélesebb közönség elé tárjuk az európai integráció folyamatát, valamint hogy elmagyarázzuk annak főbb történeti állomásait, motiváló erőit és céljait, lehetővé téve a jövő generációi számára, hogy megértsék, hogyan, miért és miért pont akkor alakult ki a mai Unió. Válság idején különösen fontos a kulturális örökség tudatosítása és elevenen tartása, továbbá nem feledkezhetünk meg arról sem, hogy a békés együttműködés nem magától értetődő folyamat.

Az Európai Parlament e célból hozta létre az Európai Történelem Házát, amely lehetőséget kínál a polgárok számára, hogy elgondolkozzanak ezen a történelmi folyamaton, illetve azon, hogy mit is jelent ez a jelen számára. A Parlament úgy véli, hogy a múzeum fórumot kínálhat a jelenkori helyzeteknek a történelmi gyökerek alapján és a történelmi tapasztalatok fényében történő megvitatására és megértésére.

Melyek a projekt alapelvei?

A projekt kidolgozóit a kezdetektől fogva az vezérelte, hogy nyíltan és inspiráló módon támogassák az európai történelemmel kapcsolatos ismeretek bővítését, és felhívják a figyelmet az emlékek sokféleségére. A projektcsapat tudományos függetlensége és nemzetközi összetétele alapfeltétel volt, ezért szerte Európából válogattak össze egy történészekből és múzeumi szakértőkből álló csapatot kimondottan a projekt számára. A projektcsapat összeállította a kiállítások anyagát, gondoskodva az európai történelem – és számos értelmezése – sokszínűségének megfelelő bemutatásáról.

A kiállítások tartalmának tudományos helytállóságát és relevanciáját egy nemzetközi hírű történészekből és muzeológusokból álló, magas rangú tanácsadó testület (a Tudományos Bizottság) garantálja.

Hol kap helyet az Európai Történelem Háza?

Az Európai Történelem Háza az európai intézmények közelében, a Léopold parkban található Eastman épületben kapott helyet. Az 1935-ben épült Eastman épület hátrányos helyzetű gyermekek számára kialakított fogorvosi rendelőként szolgált, melyet George Eastman amerikai üzletember, a Kodak fényképezőgép feltalálója anyagi támogatásával hoztak létre. Építészeti pályázatot írtak ki az épület kiállítási térére történő átalakítására, amelyet a francia Chaix & Morel et associés iroda, a német JSWD építésziroda és a belga TPF alkotta csoport nyert meg. Terveik között szerepelt – az épület történelmi légkörének megőrzésére ügyelve – a homlokzat felújítása, valamint modern megoldásokkal az eredeti épület udvarának és tetőzetének kibővítése.

Hogyan jött létre a projekt?

Az Európai Történelem Háza létrehozásának ötletét Dr. Hans-Gert Pöttering, az Európai Parlament egykori elnöke vetette fel elsőként a 2007-es beiktatási beszédében. A következő évben egy különböző európai országokból érkező, ismert történészekből és szakértőkből álló bizottság kidolgozta a projekt első tervét, amely „Az Európai Történelem Háza koncepciójának alapja” címet viselte, és amely az Európai Történelem Házát egy modern kiállítási, dokumentációs és tájékoztató központként gondolta el, amelyben a legkorszerűbb muzeológiai irányzatok tükröződnének.

2011 januárjában megkezdődött a szakértői csoport összeállítása. A szerte Európából összeválogatott csoport ezt követően fokozatosan meghatározta az új múzeum jövőre vonatkozó elképzelését és küldetését, kidolgozta az állandó kiállítás narratíváját, és több területen is tevékenységet végzett; foglalkozott például a látogatói politikával, az időszaki kiállítással és a kiállítási tárgyak összegyűjtésére vonatkozó politikával. A Tudományos Bizottság tanácsokkal látta el a csoportot, és jóváhagyta az eredményeket. A Parlament Elnöksége (az elnök és 14 alelnök) hagyott jóvá minden fontos döntést.

Milyen történetet mesél el a múzeum?

Az állandó kiállítás azokra a főbb jelenségekre és folyamatokra összpontosít, amelyek a történelem során Európa jelenlegi képét kialakították, és kihangsúlyozza az e fejleményekhez kapcsolódó tapasztalatok, ismeretek és értelmezések sokféleségét.

A kiállítás nem az egyes európai államok és régiók történelmét mutatja be, hanem inkább európai jelenségekre koncentrál. A szakértői csoport három feltételt választott: az esemény vagy elképzelés Európából ered, ott terjedt el, és a mai napig jelentőséggel bír. E feltételek alapján a projektcsapat hat fő területet határozott meg, számos témával és altémával. Az állandó kiállítás azonban itt-ott túllép az Európai Unió külső határain.

Jóllehet az európai történelem összetett, sokféle és széttöredezett, számos lényeges közös vonással rendelkezik, és széles körben átél, közös tapasztalatokat tartalmaz; az állandó kiállítás célja ezek némelyikének bemutatása. Az „Európé és a bika” ókori mondától és annak változó értelmezéseitől kezdve a kiállítás kiemeli az európai örökség kulcsfontosságú tényezőit, melyek jelentős mértékben alakították Európát, a mai napig érzékelhető hatásokkal.

Célja-e az Európai Történelem Házának egy új európai identitás kialakítása?

Az „identitás” a kulturális tanulmányok egyik legvitatottabb fogalma. A múzeumok tevékenységeivel összefüggésben számos írás és reflexió foglalkozik vele. Nincs közösen elfogadott meghatározás arról, hogy hogyan írható le az „európai identitás”. Ez a fogalom túlságosan is korlátozó és statikus ahhoz, hogy az Európai Történelem Háza alapjául szolgáljon. Ha az Európai Történelem Háza egy előre meghatározott fogalmat javasolna az „európai identitásra”, az csak akadályozná a vitát, ahelyett, hogy előmozdítaná az erre a rendkívül érdekes és kiemelt témára vonatkozó, sokoldalú eszmecsere. Ahelyett, hogy sziklába vésett válaszokat adna, az Európai Történelem Háza az európai emlékezetéről és tudatról szóló nyilvános vita előmozdítására törekszik.

A nemzeti történelmek helyébe lép-e az Európai Történelem Háza?

Az Európai Történelem Háza nem a nemzeti történelmek pusztája összefoglalása, és nem is törekszik arra, hogy azok helyébe lépjen. Az európai emlékezet tárhelyeként szolgál, teljes sokféleségükben, ütközéseikkel és ellenmondásosságaikkal együtt bemutatva a tapasztalatokat és értelmezéseket. A történelmet inkább összetett, mint uniformizált módon, inkább differenciáltan, mint általánosítva, inkább kritikai szemlélettel, mint állításokat megfogalmazva mutatja be.

Honnan kezdődik a narratíva?

Az Európai Történelem Házának állandó kiállítása, amely az új múzeum legfontosabb része, a 19. századtól napjainkig tartó európai történelmet állítja középpontba. A történelem bemutatása egyes esetekben régebbre is visszanyúlik, az ókorba és a középkorba, az európai kultúra és civilizáció alapvető jellemzőinek ismertetése érdekében, lehetővé téve a látogatók számára a jelen jobb megértését.

Az állandó kiállítás Európé mítoszának, és a földrajzi fogalmak történelem során bekövetkezett változásának bemutatásával, valamint az európai örökséggel kapcsolatos reflexióval indul. A kiállítás középpontjában a 19. és 20. századi európai történelem áll, különleges hangsúlyt fektetve az európai integráció történetére.

Fennáll-e a szintén az európai integráció történetét bemutató Parlamentáriummal való átfedések veszélye?

A Parlamentárium az Európai Parlament Látogatóközpontja, és az Európai Parlament szerepével, működésével és tevékenységeivel foglalkozik. Az Európai Történelem Háza ezzel szemben a szélesebb értelemben vett európai történelemmel foglalkozó múzeum. A két intézmény különböző témákat fed le, egymástól igen eltérő kontextusokat, célkitűzéseket, küldetéseket követve, és eszközöket felhasználva. Az Európai Történelem Háza sokkal szélesebb körű megközelítést alkalmaz a történelem tekintetében, és – mint múzeum – az érdeklődés középpontjába a történelemről tanuskodó tárgyakat helyezi. A két projekt kiegészíti egymást.